

Elevenes valg av fremmedspråk på videregående 2020-2021

Nasjonalt senter for engelsk og fremmedspråk i opplæringen - Notat 3/2021

Årets tall for språkvalg på videregående skole viser en stor nedgang i valg av fremmedspråk som programfag, i tillegg til en nedgang i antall elever for «de mindre underviste språkene» som ikke inkluderer spansk, tysk og fransk.

Når det kommer til de tre mest underviste språkene, velger flere spansk, færre velger tysk, mens fransk holder seg stabilt.

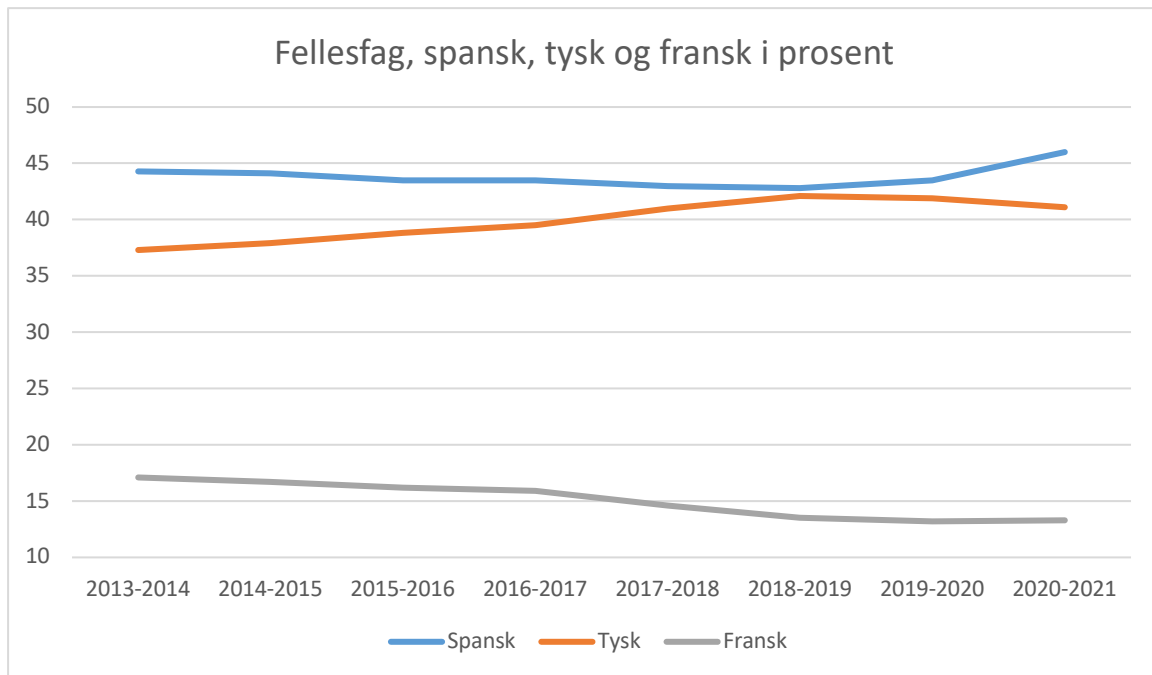
Av de «mindre underviste språkene», opplever nesten samtlige, bortsett fra italiensk en nedgang i antall elever i år. I tillegg er det åtte flere elever som velger nordsamisk og i år står lulesamisk oppført med elever for første gang siden statistikken startet. 44 elever har valgt lulesamisk i år.

Programfagene i engelsk synker for sjuende året på råd.

67 923 elever har fremmedspråk fellesfag, mens 1566 har fremmedspråk programfag. Alle prosenter og tall i notatet (bortsett fra programfag engelsk) er regnet i forhold til disse tallene, og samtlige tall er hentet fra statistikkportalen til Utdanningsdirektoratet.¹

¹ <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/fagvalg-i-videregaende-skole/>

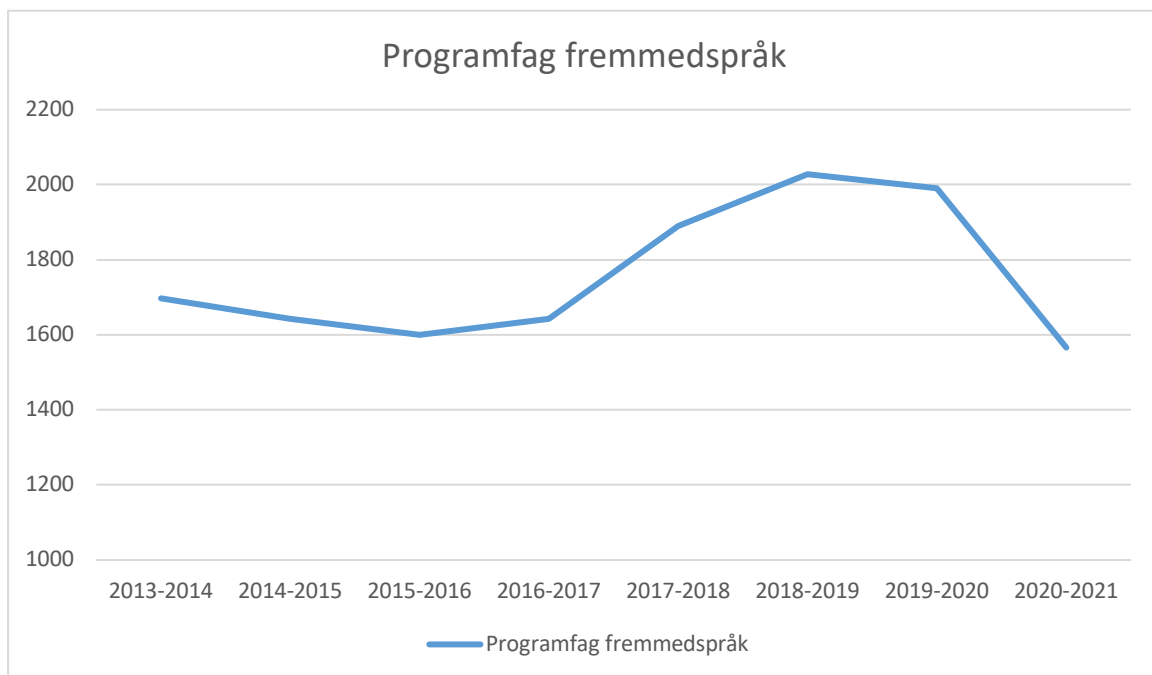
Fellesfag spansk, tysk og fransk – spansk øker, tysk minker, fransk har stoppet nedgangen

46 % av elevene har spansk som fellesfag fremmedspråk, en økning på hele 2,5 % fra i fjor. 41,1 % har tysk, sammenliknet med 41,9 % i fjor. Fransk har 13,2 %, noe som er en økning på 0,1 % fra 2019-2020. Det kan virke som om nedgangen i elevtall for fransk har stoppet, noe som er svært gledelig.

Denne utviklingen vil fortsette til neste år, siden valg av fellesfag i stor grad er basert på språkvalget gjort i 8. klasse. De fleste fortsetter med samme språk som fra ungdomsskolen. Derfor kan en allerede nå se Fremmedspråksenterets notat fra ungdomsskolen som en pekepinn på utviklingen i valg av fremmedspråk fellesfag på videregående de neste tre årene.

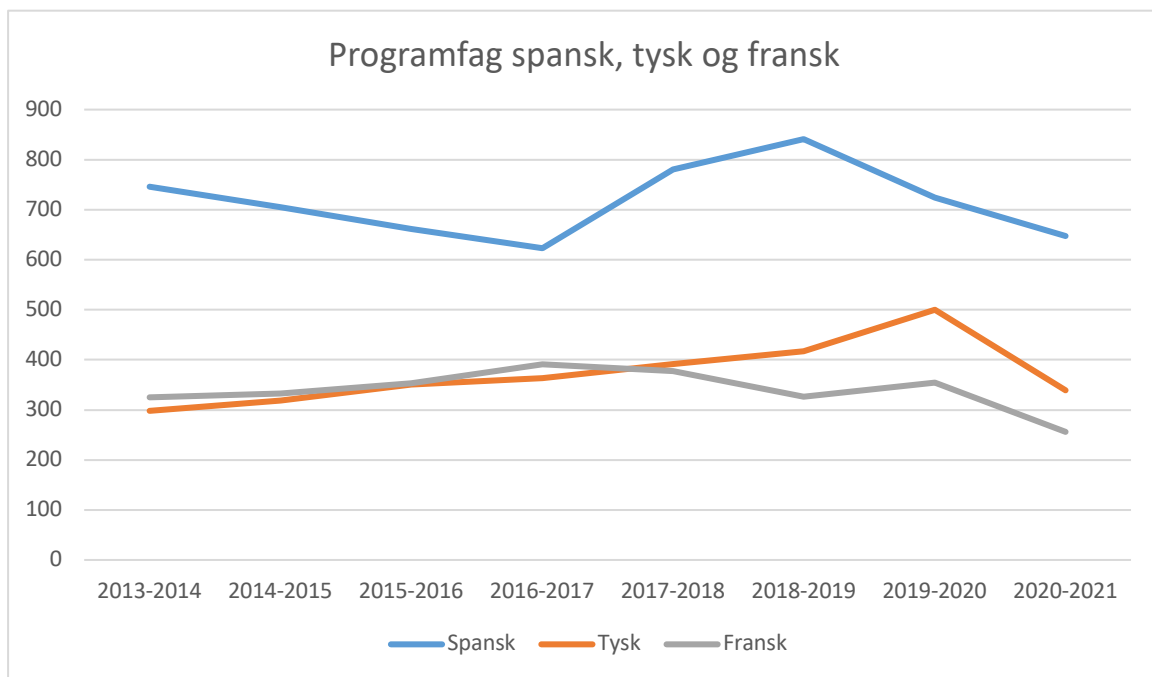
Stor nedgang i programfag fremmedspråk

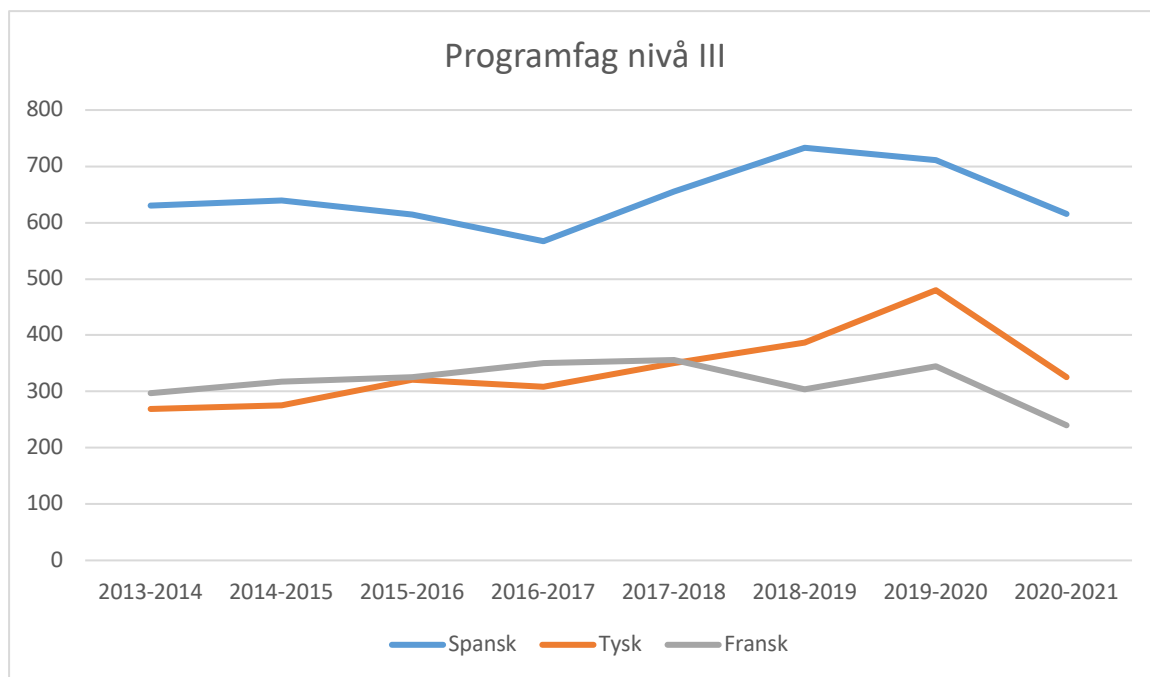
Programfaget i fremmedspråk består for det meste av nivå III spansk, tysk, fransk. I tillegg har flere av de mindre underviste språkene også undervisningstilbud i programfag. De to siste årene har vi sett en nedgang i antallet elever som har programfag fremmedspråk, og tallet er nå på sitt laveste noensinne. (UDIRs statistikk går kun tilbake til 2013, da de oppdaterte sin statistikkdatabase.)

Nedgangen er bekymringsfull og det er to faktorer som kan forklare den: Enten er det færre elever som velger programfag fremmedspråk og interessen for å lære et andre fremmedspråk, eller fortsette med fremmedspråk på nivå III er synkende. Den andre faktoren kan være at tilbudet i programfag fremmedspråk er lavere enn tidligere. Tilbudet i programfag fremmedspråk varierer fra år til år, fra skole til skole og fylke til fylke.

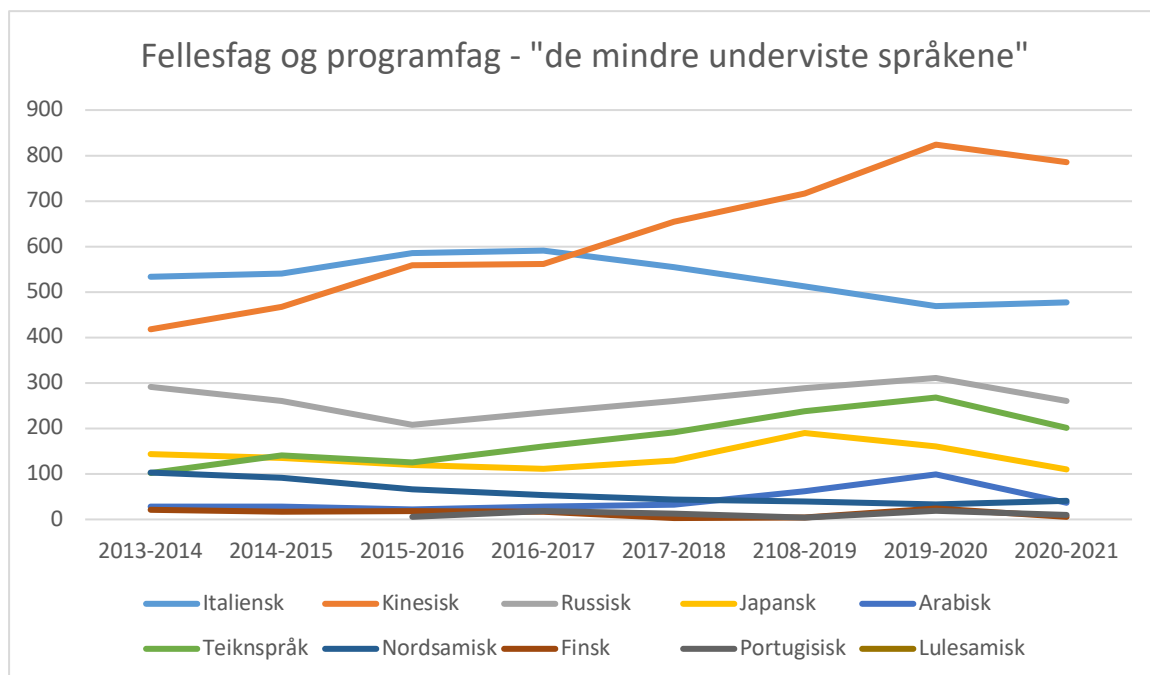
Forklaringen kan også være en kombinasjon av disse.

Nedgangen for programfagene i spansk, tysk og fransk er relativt lik for alle tre språkene. Det er som vanlig nivå III som utgjør størsteparten av disse tre språkene som programfag, noe som ses tydelige på begge grafene.

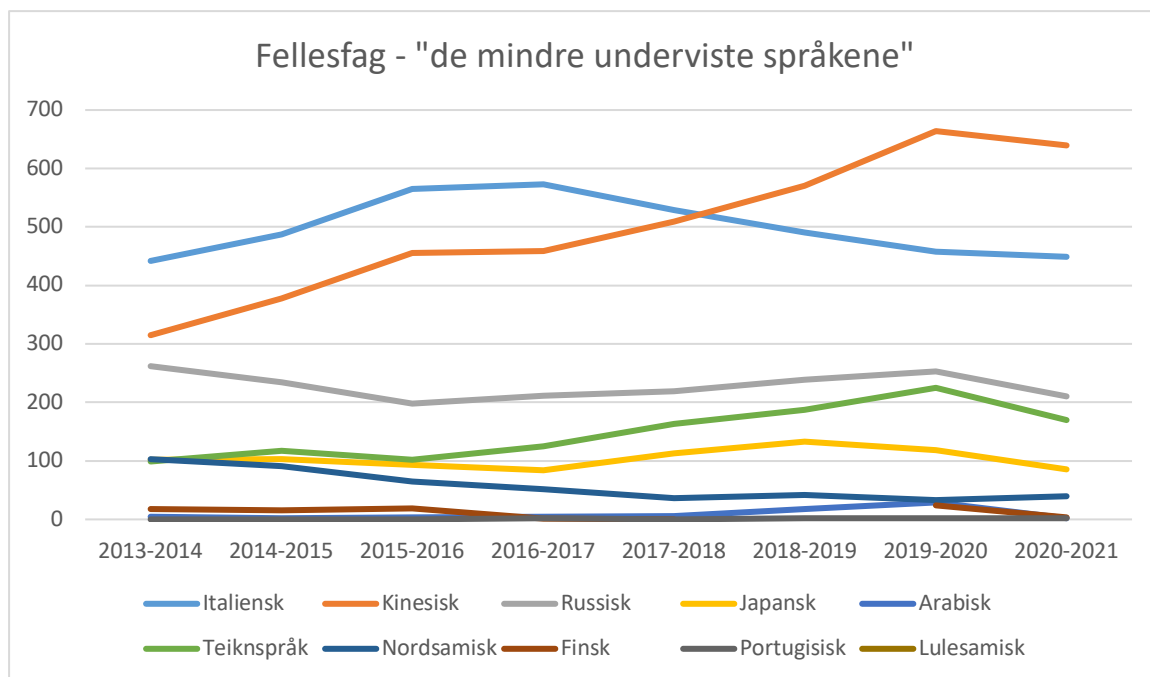

«De mindre underviste språkene» – markant nedgang for samtlige språk, bortsett fra italiensk, nordsamisk og lulesamisk

Kinesisk er fortsatt det største av «de mindre underviste språkene» med 786 elever til sammen. Italiensk har 477 elever, russisk 260, tegnspråk 201, japansk 110, lulesamisk 44, nordsamisk 41, arabisk 37, portugisisk 10 og finsk har 4 elever.

Nedgangen i «de mindre underviste språkene» kommer erfaringsmessig fra nedlagte klasser og tilbud rundt om i landet, og har ofte store likheter med med villigheten til å satse på nivå III: Tilbudene i undervisning i mindre underviste fremmedspråk er fortsatt skjøre og sårbare, og avhengig av støtte fra skoleledelse og skoleeier, kontinuitet og tilgang på kvalifiserte lærere, samt stabil interesse fra elever.

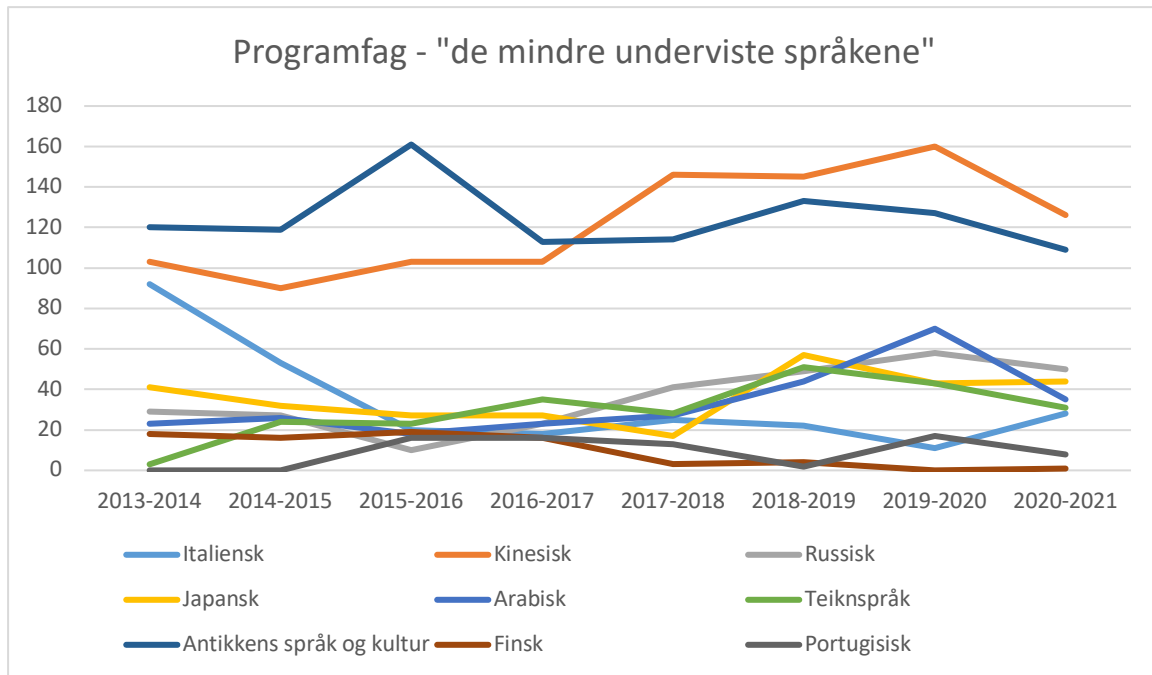

Det er som tidligere år viktig å merke seg at mange av elevene som studerer et av de «mindre underviste språkene», tar det som programfag. Kinesisk som har den største andelen av elever blant «de mindre underviste språkene», har omtrent en av fem elever med språket som programfag-elever.

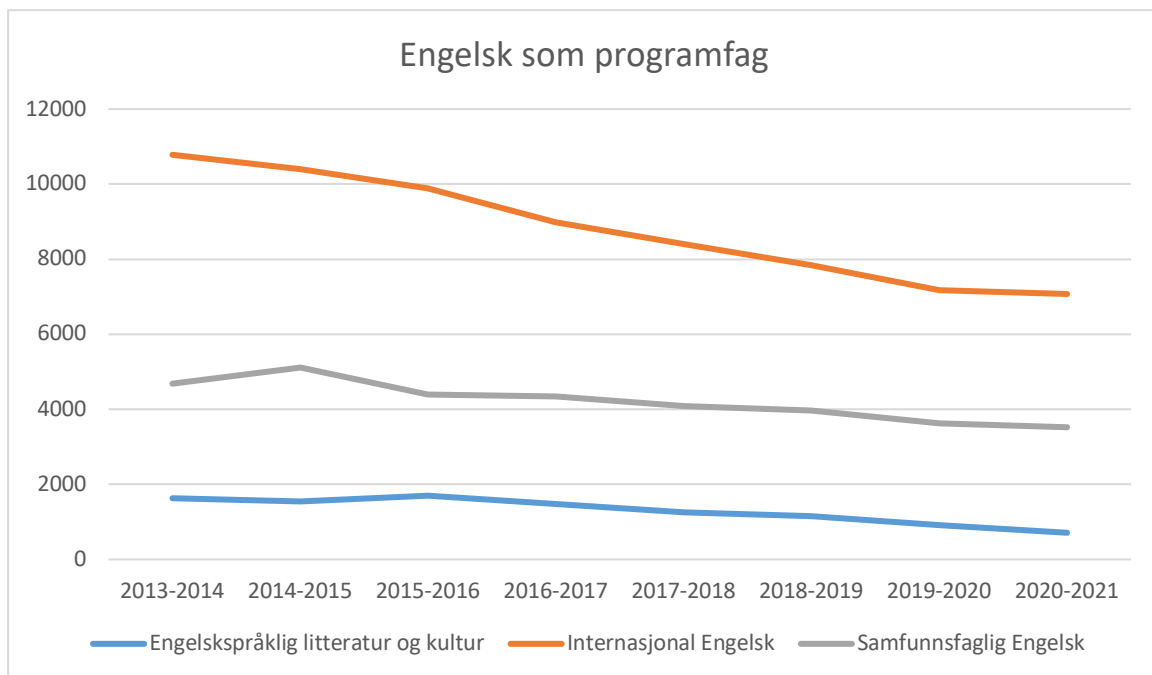
Siden disse språkene i veldig liten grad tilbys på nivå III, betyr det at disse elevene tar sitt fremmedspråklige programfag i tillegg til obligatorisk fremmedspråk fellesfag, altså som fremmedspråk nummer to. Dette vitner om stor interesse for disse språkene.

Det nest største programfaget er fortsatt «Antikkens språk og kultur» - et eget programfag med sin egen læreplan.

Økningen i det samlede tallet på elever som har italiensk og lulesamisk kommer fra en stor økning i fagene som programfag, sannsynligvis én eller flere nyopprettede klasser.

Hvor skjer med programfag engelsk?

De tre programfagene i engelsk opplever en svak, men samlet nedgang for sjuende året på rad, siden 2014. Fremmedspråksenteret har gjentatte ganger tidligere varslet om bekymring over utviklingen, både for fagenes egen skyld, men også fordi fagene er en viktig forberedelse for mange i akademisk engelsk og videre bruk av engelsk i høyere utdanning.

Øystein N. Øksenvåg
 Høgskolelektor, ansvarlig for språkvalg
 Fremmedspråksenteret, mars 2021